

Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН. У досліді вивчали дію та взаємодію трьох чинників: А – сорт: ‘Галактика’, ‘Славія’; В – норма висіву: 400, 500, 600, 700 тис. схожих насінин/га; С – норма мінеральних добрив: $P_{60}K_{60}$; $N_{30}P_{60}K_{60}$; $N_{45}P_{60}K_{60}$.

У середньому за 2015–2016 рр. найвищу врожайність зерна квасолі сорту ‘Галактика’ (2,03 т/га) та сорту ‘Славія’ (2,19 т/га) отримано за норми висіву 700 тис. схожих насінин/га та за внесення мінеральних добрив у нормі $N_{30}P_{60}K_{60}$. Прибавка врожайності зерна становила 0,83 та 0,99 т/га відповідно.

У результаті проведених досліджень виявлено найбільш оптимальне поєднання елементів технології вирощування квасолі звичайної, зокрема норми висіву та норми мінеральних добрив, що забезпечило підвищення рівня врожайності зерна на 0,71 т/га порівняно із середньою врожайністю по державі.

УДК 633.853.74:631.5

Нікітенко О. В.

*Інститут олійних культур НААН, вул. Інститутська, 1, сел. Сонячне,
Запорізький р-н, Запорізька обл., 69093, Україна, e-mail: a.i.polyakov63@mail.ru*

ОСОБЛИВОСТІ ВОДОСПОЖИВАННЯ КУНЖУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ ТА МІКРОДОБРИВ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ

За останній час зростає попит на насіння кунжуту – однієї з найбільш цінних культур для виготовлення різноманітних кондитерських виробів, та олія якої має високі смакові якості, за якими прирівнюється до оливкової та часто заміняє її.

Для його виробництва в достатній кількості необхідно розробити агроприйоми, які забезпечать оптимальний ріст і розвиток рослин культури в умовах Степу України. Кунжут – культура вибаглива до вологи, й особливо в період сходів, у фазу бутонізації, під час цвітіння і на початку плодоутворення. З метою розповсюдження в Україні необхідно підвищити адаптаційні здібності культури до погодних умов вегетаційного періоду. Тому є актуальним вивчення ефективності дії різноманітних стимуляторів росту та мікродобрив на насіння кунжуту під час передпосівної підготовки та обробки посівів.

Метою досліджень було вивчення особливостей використання ґрунтової вологи посівами кунжуту під впливом агроприймів його вирощування.

Дослідження проводились у 2012–2014 рр. на дослідному полі Інституту олійних культур Запорізького району Запорізької області. Передпосівна культивування на глибину 4–5 см з одночасним внесенням ґрунтового гербіциду Харнес (2,5 л/га). Сівбу проводили в два строки: перший за температури ґрунту 12–14 °С, другий – 16–18 °С з шириною міжрядь 70 см, нормою висіву 800 тис. схожих насінин/га на гербіцидному та безгербіцидному фонах. Варіанти застосування препаратів: 1. Контроль (без застосування); 2. Обробка насіння (250 мл/т) + 2 обробки по вегетації (6–8

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

листіків та бутонізація) (0,75 л/га) ростконцентрат; 3. 2 обробки по вегетації (6–8 листків та бутонізація) омекс (1 л/га); 4. Обробка насіння (250 мл/т) ростконцентрат + 2 обробки по вегетації (6–8 листків та бутонізація) баковою сумішшю Ростконцентрат (0,75 л/га) та Омекс (1 л/га). Закладку дослідів та проведення досліджень здійснювали відповідно до загальноприйнятих методик.

Спостереження за ростом та розвитком рослин кунжуту впродовж вегетації за роки досліджень показали, що різні регламенти застосування ростконцентрату та омексу за різних строків сівби по різному вплинули на водоспоживання та формування його врожайності.

Водоспоживання кунжуту сорту 'Гусар' змінювалось у залежності від строків сівби та застосування препаратів як на гербіцидному, так і на безгербіцидному фонах. Загальні запаси вологи в шарі ґрунту 0–100 см на початок вегетації за першого строку сівби склали 249,2 мм, а за другого – 244,6 мм. Більші сумарні витрати вологи на обох фонах відмічені за першого строку сівби: 216,5–229,4 мм на безгербіцидному та 218,4–226,1 мм на гербіцидному. Враховуючи рівень врожайності, ефективніше волога використовувалась за другого строку сівби на обох фонах, коефіцієнт водоспоживання при цьому склав на безгербіцидному фоні: за першого строку сівби 1998–2094 м³/т, за другого строку сівби 1961–2038 м³/т; на гербіцидному фоні: за першого строку сівби 1938–2052 м³/т, за другого строку сівби 1927–1987 м³/т.

За результатами проведених трирічних досліджень встановлено, що найбільша врожайність кунжуту сорту 'Гусар' – 1,12 т/га отримана за першого строку сівби (перша декада травня) на гербіцидному фоні з обробкою насіння Ростконцентратом, двома обробками по вегетації (6–8 листків та бутонізація) баковою сумішшю Ростконцентрата та Омексу. Приріст врожайності від застосування ростконцентрату та омексу склав: за першого строку сівби – 0,04–0,11 т/га; за другого строку сівби 0,04–0,08 т/га.

УДК 631.82/.84:57.018.:633.34

Новицька Н. В.¹, Доктор Н. М.²

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України, вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: novictska@rambler.ru

²ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж», вул. Матросова, 32, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600, Україна

ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ЗАКАРПАТТЯ

Зернобобові культури мають важливе значення в зерновому і кормовому балансі господарств. З усіх сільськогосподарських культур зернобобові містять найбільше білка. Зерно і зелена маса їх за вмістом білка переважає зернові культури в 2–3 рази і більше. Їх білки повноцінні за амінокислотним складом і значно краще засвоюються, ніж білки зернових культур. Зернобобові дають найдешевший білок, включають у біологічний кругообіг

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку